

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 3 czerwca 2015 roku Sąd Rejonowy w Płocku zasądził od pozwanego W. K. na rzecz powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. kwotę 5.023,89 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 grudnia 2011 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 1.467,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Zasądzona należność obejmowała zapłatę za sprzedany pozwanemu towar po uwzględnieniu częściowej zapłaty i kompensaty dokonanych przez pozwanego (wyrok z uzasadnieniem – k.78-82).

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany, zaskarżając go w całości i zarzucając:

1. naruszenie art. 6 kc i art. 232 kpc poprzez niewykazanie zasadności dochodzonego roszczenia;
2. naruszenie art. 233 kpc poprzez uznanie, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy jest spójny i niesprzeczny a w konsekwencji potwierdza stanowisko powoda co do zasadności dochodzonego roszczenia;
3. naruszenie prekluzji dowodowej.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wnosił o:

- zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych, ewentualnie o:
- uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpatrzenia (apelacja z uzasadnieniem k.85-88).

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie wskazać należy, że sprawa rozpoznawana była w postępowaniu uproszczonym a Sąd Okręgowy jako sąd drugiej instancji nie przeprowadzał postępowania dowodowego, zatem uzasadnienie zawiera jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa (art. 505¹³ § 2 kpc).

Sąd Okręgowy w całości podziela i przyjmuje za własne ustalenia oraz rozważania dokonane przez Sąd Rejonowy.

Zarzut naruszenia art. 6 kc i art. 232 kpc poprzez niewykazanie zasadności dochodzonego roszczenia jest bezzasadny. W myśl ogólnej zasady rozkładu ciężaru dowodów wyrażonej w art. 6 kc na powodzie spoczywa ciężar udowodnienia faktów uzasadniających jego roszczenia (tak SN w wyroku z 3 października 1969 r II PR 313/69) a na stronie pozwanej obowiązek udowodnienia okoliczności uzasadniających jej wniosek o oddalenie powództwa (tak SN w wyroku z 20 kwietnia 1982 r I CR 79/82).

Powód dochodząc kwoty 5.023,89 zł tytułem zapłaty za sprzedany skarżącemu towar przedstawił fakturę VAT opiewającą na kwotę 18.937,70 zł (k.15), dowód wydania towaru opisanego w fakturze z potwierdzeniem jego odbioru (k.16) oraz wezwanie do uregulowania pozostałej do zapłaty kwoty 5.023,89 zł (k.17), a także potwierdzenie odbioru wezwania do zapłaty (k.18).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje – zgodnie z potrzebami obrotu – zapatrywanie, że faktura VAT może spełniać wiele funkcji, które wykraczają poza kwestie podatkowe, może pełnić funkcję wezwania do zapłaty, stanowi stwierdzenie wiarygodności pismem w rozumieniu art. 514 kc, a jej treść może także w istotnym zakresie współkształtować lub wręcz określać treść umowy na podstawie której jest wystawiona lub dowód stwierdzający

wykonanie umowy sprzedaży (uzasadnienie uchwały SN z 10 lipca 2008 r III CZP 62/08 i cytowane tam orzecznictwo – OSNC 2009/7-8/106).

Pozwany nie wykazał się żadną aktywnością dowodową, a wezwany na rozprawę do obowiązkowego stawienia, celem przesłuchania w charakterze strony nie stawił się.

Jedynym zarzutem stawianym przez pozwanego było jego twierdzenie, że towar odebrała osoba nieuprawniona. Pozwany nie przeczył jednakże, że część należności z załączonej faktury została przez niego zapłacona. Nie udzielił także odpowiedzi na wezwanie do zapłaty, ani nie twierdził nawet, że towaru nie otrzymał bądź, że otrzymał go w mniejszej ilości niż wynikało to z faktury. Pozwany nie kwestionował również ceny podanej w fakturze. W sprzeczności od nakazu zapłaty podnosił, że faktura, dokument WZ i wezwanie do zapłaty opiewają na inne kwoty, Tymczasem zarówno faktura jak i dokument WZ podawały ten sam rodzaj i ilość wydanego towaru, oraz cenę z tym tylko, że w fakturze podano cenę za 1 tonę (2.650,00 zł), a w dowodzie WZ za 1 kg (2,65 zł). Ilość wydanego towaru według faktury wynosiła 5,81 tony a według dowodu WZ – 5810 kg. Oznacza to, że zarówno cena jak i ilość towaru były identyczne w fakturze i dowodzie WZ. Oczywistym jest natomiast, że wezwanie do zapłaty podawało inną kwotę do zapłaty niż wynikająca z faktury, skoro pozwany część należności zapłacił.

Powód dochodzący zapłaty za sprzedany towar powinien wykazać fakty tworzące jego prawo, pozwanego zaś obciążać obowiązkiem wykazania okoliczności niweczących prawo powoda (por wyrok SN z 11 czerwca 1999 r II CKN 390/98 – OSNC 1999/12/217).

Statuowany przez art. 6 kc ciężar udowodnienia faktu należy rozumieć nie tylko jako obarczenie strony procesu obowiązkiem przekonania sądu dowodami o słuszności swoich twierdzeń ale przede wszystkim jako obowiązek obarczenia jej konsekwencjami poniesienia tego obowiązku. Konsekwencją tą jest zazwyczaj niekorzystny dla strony wynik procesy (por. wyrok SN z 7 listopada 2007 r II CSK 293/07).

W tym stanie faktycznym bezzasadny był zarzut naruszenia art. 6 kc.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 232 zdanie pierwsze kpc stwierdzić należy, że przepis ten wskazuje jedynie na ciężar dowodu w znaczeniu procesowym, czyli obowiązek przedstawienia faktów i dowodów przez strony. Przepis art. 232 zdanie pierwsze kpc nie stanowi podstawy wyrokowania sądu i nie może mieć wpływu na poprawność wydanego przez sąd rozstrzygnięcia, jest on skierowany do stron a nie do sądu, zatem nie może być naruszony przez sąd (por. wyrok SN z 15 lutego 2008 r I CSK 426/07).

Bezzasadny jest zarzut naruszenia art. 233 kpc poprzez uznanie, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy jest spójny i niesprzeczny, a w konsekwencji potwierdza stanowisko powoda co do zasadności dochodzonego roszczenia.

Tak sformułowany zarzut dotyczyć może tylko art. 233 § 1 kpc, choć skarżący powołał się na cały przepis art. 233 kpc.

Zgodnie z art. 233 § 1 kpc sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

Wszechstronne rozważenie zebranego materiału dowodowego oznacza uwzględnienie wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu oraz wszystkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych środków dowodowych a mających znaczenie dla ich mocy i wiarygodności. Normy swobodnej oceny dowodów wyznaczone są wymogami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, wszechstronny i racjonalny rozważa materiał dowodowy jako całość (por. wyrok SN z 26 czerwca 2003 r V CKN 417/01 i z 10 czerwca 1999 r II CKN 685/98).

Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd art. 233 § 1 kpc wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (por wyrok SN z 6

listopada 1998 r II CKN 4/98 z 10 kwietnia 2000 r V CKN 17/2000 – OSNC 2000/10/189, z 5 sierpnia 1999 r II UKN 76/99).

Uzasadnienie zarzutów apelacji w istocie sprowadzało się do kwestionowania faktury jako dowodu zawarcia przez strony umowy sprzedaży towaru z tytułu której to umowy powód dochodził zapłaty reszty należności. Skarżący pomija jednak, że faktura nie była jedynym dowodem na którym oparł się Sąd Rejonowy uwzględniając roszczenie powoda. Oprócz faktury Sąd Rejonowy wziął także pod uwagę potwierdzenie odbioru towaru na dowodzie wydania zewnętrznego (WZ) a przede wszystkim częściową zapłatę należności oraz dokonane przez skarżącego potrącenie swojej wierzytelności z wierzytelnością powoda wynikającą z kwestionowanej faktury.

W cytowanym przez skarżącego orzeczeniu z dnia 24 lipca 2008 r IV CSK 87/08 Sąd Najwyższy wyraźnie podkreśla, że faktura nie może być wyłącznym dowodem zawarcia umowy, konieczne jest także przytoczenie innych dowodów potwierdzających zawarcie umowy określonej treści i spełnienie świadczenia przez wierzyciela.

Dowodami takimi są między innymi przesłuchanie stron, świadków, dokument wydania zewnętrznego. Dopiero całokształt wszystkich dowodów może pozwolić na ustalenie, że dochodzona przez wierzyciela kwota stwierdzona fakturą powinna być zasądzona. Taka właśnie sytuacja miała miejsce w rozpoznawanej sprawie.

Całokształt wszystkich dowodów (faktura, dowód WZ, wezwanie do zapłaty reszty należności, kompensata dokonana przez pozwanego) oraz okoliczności sprawy (zapłata części należności wynikającej z faktury, brak odpowiedzi na wezwanie do zapłaty) układały się w logiczny ciąg zdarzeń pozwalających Sądowi Rejonowemu zasądzić, w oparciu o art. 535 § 1 kc, brakującą część ceny za sprzedany towar. Odmienna, subiektywna i wybiórcza ocena materiału dowodowego dokonana przez skarżącego nie stanowi naruszenia przez sąd art. 233 § 1 kpc. Skarżący nie wykazał w apelacji na czym miałyby polegać zarzucany brak spójności czy sprzeczności zgromadzonego materiału dowodowego.

Bezzasadny był także zarzut prekluzji dowodowej odnoszący się do dowodu dokonanej przez skarżącego kompensaty jego wierzytelności z wierzytelnością powoda wynikającą z załączonej faktury.

W pierwszej kolejności podnieść należy, że skarżący nie dostrzega, że ustawą z 16 września 2011 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U z 2011 r nr. 233 poz. 1381), która weszła w życie z dniem 3 maja 2012 roku uchylono przepisy art.479¹ – 479²⁷ kpc dotyczące postępowania w sprawach gospodarczych, w tym także art. 479¹²§1 kpc do którego odnosi się powoływane przez niego orzecznictwo. Pozew w rozpoznawanej sprawie wniesiono w dniu 17 stycznia 2014 roku a więc art. 479¹²§1 kpc nie miał zastosowania. Jednakże nawet na gruncie obowiązywania art. 479¹²§1 kpc w orzecznictwie Sądu Najwyższego przeważało stanowisko, że przepisy o prekluzji dowodowej nie mogą być stosowane zbyt formalistycznie kosztem możliwości merytorycznego rozpoznania sporu i nie mogą być interpretowane w sposób, który wypacza istotę wymiaru sprawiedliwości. Potrzeba powołania przez powoda kolejnych dowodów powstaje dopiero po zakwestionowaniu przez pozwanego dowodów zgłoszonych na tą okoliczność w pozwie (por. wyrok SN z 21 lutego 2008 r III CSK 292/07, z 5 grudnia 2007 r I CSK 295/07, z 14 grudnia 2006 r I CSK 310/06 z 10 lipca 2008 r III CSK 65/08 z 16 kwietnia 2015 r I CSK 332/14).

Zgodnie z art. 217 § 1 kpc w brzmieniu obowiązującym od 3 maja 2012 roku strona może aż do zamknięcia rozprawy przytaczać okoliczności faktyczne i dowody na uzasadnienie swoich wniosków i twierdzeń strony przeciwnej.

Natomiast w myśl § 2 tegoż przepisu sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody chyba, że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich we właściwym czasie bez swojej winy lub, że uwzględnienie nie spowoduje zwłoki w rozpoznawaniu sprawy.

Złożenie przez powoda przy piśmie z 2 czerwca 2014 roku dowodu w postaci kompensaty dokonanej przez skarżącego oraz zgłoszenie dowodu z przesłuchania powoda było reakcją powoda na zarzut pozwanego, że faktura i wezwanie do zapłaty opiewały na różne kwoty (po uwzględnieniu zapłaty dokonanej przez pozwanego) oraz, że towar odebrała osoba nie uprawniona.

Bezzasadny był także podnoszony w uzasadnieniu apelacji zarzut, że Sąd I instancji nie wziął pod uwagę, że towar odebrała osoba nieuprawniona. Sąd Rejonowy zasadnie bowiem wywiódł, że twierdzeniu temu przeczy uiszczenie przez pozwanego części ceny zakupionych towarów oraz dokonanie kompensaty własnej wierzytelności z wierzytelnością powoda.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania apelację pozwanego jako bezzasadną należało oddalić w oparciu o art. 385 kpc.